

Къоджэ ІэзапІэхэм заушъомбгу

Лъэпкъ проектхэм, шъолыр программэхэм яшуагъэкэ Адыгеим псауныгъэм икъэухъумэн тегъепсыхъэгъэ юфшэнхэр игъекъотыгъэу щызэшъуахых.

Анахъэу анаэ зытырагъэ-
тихэрэм ашыцых къоджэ по-
уплехэр. Шуагъеу фэдэ юфхэм
квахъырэр Джэджэ районым,
гущыіем пае, щаушэтыгъах.
Икъигъэ ильесым лъэпкъ про-
ектэу «Псауныгъэм икъэухъу-
мэн» зыфилорэм къырхэлъы-
тагъэу мыш фельдшер-мамыку
иэзэплиш щашыгъ: къутырхэу

Вольно-Веселэм, Садовэм ыкчи
псэуплэу Сергиевскэм.
Вольно-Веселэм тапэкіэ дэ-
тыгъэ Іэзаплэр зашыгъагъэр
блэкъигъэ ллешлэгъум ыгүзэгү-
хэм адэжь. Унэм изытэд дэй
дэдагь — чөхъаплэр, дэлкхэр
зэхэтакъоштыгъэх, къыкіещы-
щыгъ, хъакукіэ агъэплыщыгъ.
Игъекъотыгъэ гъецкіэжынхэр

зыкли щашыгъэхэп, ежэ Іэза-
плем щилажъехэрэм зыгорэхэр
рашылпэштыгъэх.

2018-рэ ильесым къышыубла-
гъэу Іэзаплэм ипащэу, фельд-
шэрэу юф зышлэрэ Галина
Ростовцевар къыхиубытагь
ижъикіэ унэр зэрэштыгъэм.
Аш Лэбапэ дэт медучилищир
къуухыгъ, цыхъэ зыфашлэу,

иоофшэн хэшыкі физилэу зы-
къэзигъэльэгъогъэ фельдшэр.
Галинэ ыгу къэкіжы къинэу
ежыми, сымаджэу къаклохэрэ-
ми альэгъущтыгъэр.

Джы мэзигбү фэдиз хуульэу
Вольно-Веселэм юф щызышлэрэ
фельдшер-мамыку Іэзэплаклэр
шапхъехэм адиштэу щыт, къуд-
жем щыпсэухэрэм аперэ ме-

дицинэ Іэплиэгъур ятыгъэним
тегъепсыхъагъ. Фельдшерым
иоофшэн зэрифэшшуашэу ыгъэ-
псынэм фэфорышлэ – гээстини-
пхэ шхуантлэкэ агъэллы,
санитарэ шапхъехэм къады-
хэлтэгээ постэури Ѣыгъэфед-
дагь, медицинэ псэуалхэу
ищыклагъехэр алэклэлхэй.
«Джы юф пшлэштмэ, пшлээ шлагъу,
симаджэхэм яофыгъохэр зэ-
шшотэхых унэм ифэо-фашихэм
язехъан тимыгъэхъоу», — къы-
хегъэцы Галина Ростовцевам.

(Икъух
я З-рэ нэклуб. ит).

Мэкъумэш кІэтхыкІыжын цЫкІур аухыгъ

2021-рэ ильесым Урысыем щыкіогъэ мэкъумэш кІэтхыкІыжын цЫкІум иапэрэ
зэфэхъысъжъхэм афэгъехыгъэ зэхэсигъо мы мафэхэм щылагъ. Мы ильесым кІэтхыкІыжын
зэфэшхъафиш щылэшт.

Ахэр Урысыем щыпсэухэрэм,
мэкъумэшым ыкчи бизнес цы-
кіум афэгъехыгъэштых. Къэра-
лыгъо статистикэм и Федераль-
нэ къулыкъу ипащэ игуадзэу
Константин Лайкам къызэриуа-
гъэмкэ, мэкъумэшым епхыгъэ
кІэтхыкІыжын цЫкІур зэрифэ-
шшуашэу куагъэ. Шышхъэу
мазэм ар зэхагъа. Мэкъумэш-
фермер хызметшлэпэ мини
140-м ехъумэ ыкчи унэе хыз-
мэт миллион 16-мэ афэгъехыгъэ-
хэм къебархэр аугъоигъэх.
Шэкіогъу мазэм аперэ зэфэхъы-
съжъхэр къаложыщых.

Константин Лайкам къызэриуа-
гъэмкэ, мэкъумэш хызмет
ильтэс имээтийнэ комплексым
изытэ мэхъанэшо ил. Аш къы-
хэкікіэ мэкъумэш хызмет
епхыгъэу юф зышлэрэм къэ-
ралыгъо Іэплиэгъу зэфэшхъаф-
хэр ренэу къафэкох. Мы лъэ-
нүкъомкэ хэхъонигъэу, щыкла-
гъэу щылэхэр къэлъэгъонхэмкэ

ильтэситф къэс зэхагъэрэ мэкъу-
мэш кІэтхыкІыжын ишю-
гъэшхо къэкло.

— Урысыемкэ мы юфхъа-
бзэм кІэтхыкІыжыкло нэбгырэ
мин 45-рэ фэдиз хэлэжьагъ,
— юло Росстатым тыкъэзыу-
цухъэрэ дунаим ыкчи мэкъумэш
хызметэм ялхыгъэ и Гъэл-
орышилэпэ ипащэу Наталья
Шашловам. Аш къызэриуа-
гъэмкэ, ахэм ягъэджэн зэрифэ-
шшуашэу зэхагъа, сыда пломэ,
мы ильесым хэушхъафыгъэ
программэ зытэ планшетхэр
зэклэми алыгъыгъэх. Ахэм
ягъэджэн очнэ шыкіэм тетэу
куагъэ, Zoom ыкчи СБИС-р
къызыфагъэфедээ видеокон-
ференцихэр афызэхагъэх.
Егъэджэнхэм аужи материалхэм
икіэрыкіэу ялхыжынхэ амал
ялагъ.

Джырэкэ мэкъумэш организа-
ции мин 32-мэ, мэкъумэш-
фермер хызмет ыкчи унэе
предприниматель мини 106-мэ,
коммерцием емыхыгъэ това-
риществэ мин 58-мэ ыкчи унэе
хызмет миллион 15-мэ афэгъ-
хыгъэ зэфэхъысъжъхэр ашыгъэх-
хэр, аэрэ щигми, кІэтхыкІыжы-
н икіэхъа фэхъуутыр къэшэ-
гъуй.

— 2016-рэ ильесым зэхагъ-
эхъэгъэ зэфэхъысъжъхэр ашыгъэх-
хэр, аэрэ щигми, кІэтхыкІыжы-
н икіэхъа фэхъуутыр къэшэ-
гъуй.

(Икъух
я З-рэ нэклуб. ит).

КІЭЛЭЦІЫКІУ 7216-МЭ ЗАГЬЭПСЭФЫГЬ ІИ ЯПСАУНЫГЪЭ АГЬЭПЫТАГЬ

Роспотребнадзорым Адыгэ Республикаемкіэ и Гъэорышапіэ кызэрещауагъэмкіэ, 2021-рэ ильэсүм гъэмэфэ псасуныгъэр зыщагъэптырэ учреждение 95-мэ йофт ашлагь. Ахэм ашыщу 91-р гурит еджапіэхэм къашызэуахыгъэх, ахэм маффэрэ зыныбжь имыкуугъэхэр аштагъэх. Джаш фэдэу ильэсүм кыклоц зэпымыюо йофт зышлэрэ учреждениишмэ ыкіи зы санаторие кіэлэціукхэм защагъэпсэфын амал ялагь.

— 2021-рэ ильэсүм игъэмэфэ кампание республикэм щыпсэурэ кіэлэціукы 7216-мэ загъэпсэфыгь ыкіи япсауныгъэ агъэптыгь. Шольырым зи икыгъэп, — кыщауагь Гъэорышапіэм.

Зэфхыхыжхэм кызэррагъэльгъуагъэмкіэ, зыгъэпсэфыгъэхэм япроцент 96,1-мэ япсауныгъэ агъэптытэнэмкіэ гъэмэфэ кампанием ишуагъэ къэкуюагь, проценти 3,6-м — макіэу, процент 0,3-м альэнкъоокіэ зи шуагъэ къытыгъэп.

ҮІКІУАЧІЭ КЫКІЧЫРЭП

*Оперативнэ штабын кытыгъэ къэбарамкіэ, Іоныгъо мазэм и 11-м кышигу-
благъэу тигъосө пчэдыхжым нэс пч-
дыхжым сыххватыр 10-м ехъулІзу Адыг-
им зепахырэ узхэмкіэ исымэджецхэм нэб-
гырэ 18-мэ ящиІэнгъэ Ѣзызэптугь. Апэрэ
мэфицым — нэбгырэ плІырылІзу, аиц
аужырэ мэфитіум — Ѣзырыщу.*

Тыгыасэ пчэдыхжым сыххватыр 10-м ехъулІзу къялекіхъэгъэ къэбарымкіэ, нэбгырищу уз щина-
гъоу Ковидым илъыкыгъэ зы хуульфыгъэмрэ бзыль-
фыгъитумрэ Мыекъуапэ Ѣзыщу.

Іоныгъом и 15-м ехъулІзу зепахырэ узэу корона-
вирусыр Адыгейим щыпсэурэ нэбгырэ 18936-мэ къа-
хъэшыгъ.

Ахэм ашыщу нэбгырэ 1783-мэ ялазэх (чэш-зымафэм
къиххуагъэр нэбгырэ 51-рэ), хуужыгъэр нэбгырэ
16761-рэ (чэш-зымафэм хэхуагъэр 48-рэ), зидунай
зыхъожыгъэр — 386-рэ (чэш-зымафэм нэбгыри 3
хэхуагъ).

**Нэбгырэ 18936-р республикэм имуниципальнэ
псэупіхэм атегощагъэ:**

- Мыекъуапэ — 7579-рэ;
- Тэххутэмыкье районыр — 2825-рэ;
- Мыекъопэ районыр — 2434-рэ;
- Красногвардейскэ районыр — 1361-рэ;

коронавирус : официальнэ къэбар

- Кощхъэблэ районыр — 1256-рэ;
- Джэджэ районыр — 1034-рэ;
- Туцожэ районыр — 933-рэ;
- Адыгэкъалэ — 841-рэ;
- Шэуджэн районыр — 673-рэ.

Узыр къылпхъагъэми, ар нахь псынкіэу плекіэкы-
ным, реанимацием йофтры нимыгъэсынэмкіэ зишуа-
гъэ къэкло закъоу джырэ уахътэм Ѣылэр вакцинэр
арэу медицинэм иофышэхэм къыхагъэшь. Ар зы-
зыхажъугъэлхъан шъульэкыщт чыпіэ 30-м ехъу
Адыгейим Ѣзызэуагь, сид фэдэрэм шъуеклонгъэми,
прививкэр зыхажъугъэлхъан шъульэкыщт.

Мышъэхэр къяоліагъэх

Кавказ биосфернэ заповедникым цыиф уцуулІзу илэ чыпіэхэм
мышъэхэр нахыбэу къяулэхэу аублагь.

хәми, нэмыкі псэушхъэхэмі
акло.

Джаш фэдэу кордонэу Лаурэ
ихъакіхэм бэмышлэу альгъу-
гъэх къякүгэе мышъэхэр ыкіи
сурэтхэр атырахыгъэх мышъэ
анэу ыкіи Ѣылхархэе къужхэр
зышхы зышлонгъоу къеклонгъэх-
хэм.

Кавказ биосфернэ заповед-
никым ипресс-къулькъуу кызэр-
итирэмкіэ, анахъэу къинигъо
хафэрэр Фыщт иуцуулІзу хыкъу-
мэу Зеркальное зыфилорэм
ыдэж Ѣыгъэпсыгъэр ары. Мыщ
электричествэр кызэклонлэрэ
къешыххагъэхэр ыаагъууцаагъэх
палаткэу Ѣытхэм псэушхъэ
Іэлхэр къямкылонлэнхэм пае.

Икыгъэ тхамафэм, мэфэку
чэшым, палатки 4 аш мышъэм
зызэйтхыгъигь. Ышхэн зи ыгъо-
тыгъэп, гитарэу чіэлтэм хишихы-
гыгь.

Электрохъешыххагъэм ыклоц
палаткэр итыгъэмэ, аш фэдэ
хуугъэ-шагъэр къехуущтыгъэп.
УцуулІр зэжьющэу альти, зе-
ключэм нэмыкі чыпіэ къыхагъыгь.
Джы палаткэхэр зэтебгъэу
цожышишхъенхэу Ѣытэп.

Аш фэдэ зэлукіегъухэр мы-
хунхэм пае Кавказ заповед-
никым иофышэхэм хыакіхэм
макъэ арагъэу афамыгъэнэф-
гъэ чыпіэхэм къащууцхэ
зэрэмхъуущтымкіэ, пчыхъэм
сыххватыр 10 ужым ямыгъусэхэх
къамыкхъанэу. Электрохъе-
шыххагъэхэр зылутхэм ахэм
аклоц дэммыкынхэу apalo. Аш
фэдэ къешыххагъэхэр зыдэчы-
мылхэм хэкіир ыкіи къялжыгъ-
гыгь шхыныгъохэр къалуагъянэ
хуущтэл. Мы зэлстэуми псэу-
шхъэхэр, мышъэхэр къара-
шаллэх.

Заповедникым ипресс-къуль-
къуу кызэртирэмкіэ, мыхэм
анэмыкіэу мэхъанэшхо ял гъогу-
уанэхэу мэфэ пчагъэхэм ат-
тэлтэгъэхэм уахътэу афыххы-
гъэр агъецкіэнэм — чэш къы-
зыхъукіэ якон щагъэтэнэм.
Лъэс гъогухэм арыклоха зыхъу-
кіэ, бырсыр тілкү кызипагъэу-
кыимэ нахышлу — орэд къалон
е шуинхэ, лъешэу гущылэнхэ
фае псэушхъэхэм ашлэнэу цы-
фир кызэрэхорэр, Ѣынэнхэу.
Сурэтхэр Кавказ биосфернэ
заповедникым ипресс-къулькъуу
иех.

Биологичесэ шэныгъэхэмкіэ
докторэр, профессорэр Анатолий
Кудактиным заповедникым
исайт кыщитыгъэ къэбарымкіэ,
пхъэшхъэ-мышъхъы ыкіи цумпэ
льэпкэ зэфешхъяфхэм ялъ-
хан мышъэхэр ыкіи нэмыкі
 псэушхъэхэр ахэм бэу къяку-
лэх.

Икыгъирэ адыгэ чыигхатэхэу
зэриорэмкіэ, къужыр мышъэ-

заповедникым ыубытырэ чы-
нальэм итхэм ыкіи къушхъэхэм
ахэтхэм мы уахътэм пхъэш-
хъэ-мышъхъэхэр къатых. Джаш
чыпіэхэр арых заповедникым
иофышэхэм анахыбэу мышъэ-
хэр зэуаліхэу агъеунэфыгъэхэр
— къужхэр ашхынхэу maklo.

Анатолий Кудактиным къы-
зэрорэмкіэ, къужыр мышъэ-

Къоджэ ІэзапІэхэм заушъомбгу

(Икіеух).

Джырэ уахътэм Джеджэ районым кіләцьыкүхэм зыщяїзээштхэ амбулаторие щашы Адыгэ Республика м псауныгъэм икъеухъумэнкэ апэ зеуалїхэрэ ІэзапІэхэр лъехъаным диштэхэ гъепсыгъянхэмкэ ишъольыр Программэ къыдыхэлъытаагъэу. Аш башлагъэ зегъеушъомбгу тъэн ыкіи иофшэн хэгъехъогъэн зыфэягъэр.

AP-м псауныгъэр къеухъумэгъэнимкэ и Министерствэ ипресс-кулыкъу къызэртирыэмкэ, Іэзеплакіу квадратнэ метрэ 424-рэ зиннэгъэштым кіләцьыкүхэм зыщяїзээштхэ участки б хэтишт, сабыйхэу къеулїхэрэмкэ, иоф Ѣзыышхэрэмкэ йырфэгъущт, аужырэ шапхъехэм адиштэшт. Джырэ уахътэм дэпкъхэр, унэ клоцхэр зетезуутыштхэр къыдашэгъахэх, Джеджэ район гупчэ сымэджэштим къыпэууль чынальэр зыгъепсыгъилїхэр къыдыхэлъытаагъэу зетырагъепсыхэ. Псөолъешынным мылькоу зекіемкэ къыдыхэлъытаагъэр сомэ миллион 29,9-рэ.

«Кіләцьыкүл ІэзапІэм ишын мхъянэшхо зиэ ыкіи бэрэ тызэжгъэ иоф», — elo Джеджэ район гупчэ сымэджэштим иврач шъхъалеу Наталья Бурмистровам.

Мы ильэсым ыкіе нэс иофшэнхэр аухынхэу агъенафа.

Икыгъэ ильэсым къыклоц Красногвардейскэ гупчэ сымэджэштим итеплэ зызерихъокыгъ. Псауныгъэм икъеухъумэнкэ апэ зеуалїхэрэ ІэзапІэхэр гъекіэжыгъянхэмкэ шъольыр Программэм къыдыхэлъытаагъэу иофхэм язэшохын лъагъэкутэ — хирургическое корпусям гъецкіэжын куухэр щэкло, сымэджэштим къыпэууль чынальэр зетырагъепсыхэ.

«Тикъоджэ псөуплэ дэсхэмкэ мхъянэшхо зиэ иофигъу зэшотхырэр. Красногвардейскэ сымэджэштим епхыгъэ амбулаторие ыкіи фельдшер-мамыку Іэзеплэ 26-мэ нэбгырэ мин 24-м ехъу къяклюалїэ», — къыхигъэштым сымэджэштим иврач шъхъалеу Сергей Василенкэм.

Къыхгъэштыгъэн фае, сымэджэштир зычэт унэр 1931-рэ ильэсым ашыгъагъ ыкіи итеплэ

дэй дэдагь. Гъэцкіэжын куухэм апэуагъехъанэу сомэ миллион 43-м нахыбэ афатуулшыгъ.

Джырэ уахътэм ехъулїу дэпкъхэр фэбэнхэм иамалхэр зэрахъях, унашхъэр зэблахъугъ. Унэ ыкыб дэпкъхэм ягъэфебэн ыкіи ятеплэ нахышу шыгъэенным тегъэпсыхъэгъэ иофшэнхэр аухыгъэх. Псом икъещэлїэн, изэбгырышын зэшшозыхъихэрэ, унэр къэзигъэфебэшт псөуальзхэр зэблахъугъ, жын къабзэр къизэрихъащ ыкіи шоир зэрикыщхэри хагъеуцуагъагъ. Аш ишуагъэкэ палатэхэм температурэ артын фае кыфеклоштых, къяулїхэрэмкэ йырфэгъущтых. Инженернэ псөолъэ пстэури зэблахъугъ, палатэхэм азыфагу итыгъэхэ дэпкъхэр луаххи, нахь йырфэгъу зэрэхъущтхэм тетэу икіэрыкіу зэтыраутыжыгъэх. Штукатурнэ иофшэнхэр процент 95-м нэсэу аухыгъэх, унэ къыбыр агъапкэ. Мы ильэсым ыкіе нэс иофшэнхэр аухынхэу агъенафа.

Адьгейим псауныгъэм икъеухъумэнкэ апэ зеуалїхэрэ ІэзапІэхэр лъехъаным диштэхэ гъепсыгъянхэмкэ ишъольыр Программэ къыдыхэлъытаагъэу илэолъи 4 кіеу республикэм джырэ уахътэм щашы, 2-мэ

Сурэтыр AP-м псауныгъэр къеухъумэгъэнимкэ ипресс-кулыкъу къытэлкыгъехъагъ.

запІэхэр лъехъаным диштэхэ гъепсыгъянхэмкэ ишъольыр Программэ къыдыхэлъытаагъэу илэолъи 4 кіеу республикэм джырэ уахътэм щашы, 2-мэ

гъэцкіэжын куухэр ашызашуахых.

**Къэбарыр хэутыним
кыфэзигъэхъазырыгъэр
МЭШЛІЭКЬО Сайд.**

Мэкъумэш кіэтхыкыжын цыклюр аухыгъ

(Икіеух).

гъашь зэфхъысыжхэр ебгъэпшэнхкэ джыри жы. Мэкъумэш организацихэм ыкіи фермер хъызметхэм нахь заушъомбгу, ахэм япчагъэ нахь маклэ хууѓами, алыгъ чыпілм иниагъэ хэхъуагъ. Унэе хъызметхэм агъафедэрэ чыгухэм юридическа статус ялэ зэрэхъугъэр къэнэфагъ. Аш гүнэ лыфигъэнымкэ планшетхэм яшыагъэ къеклюагъ. Йыпекл Ѣзыгъэ кіэтхыкыжынным планшетыр зыыгъыгъэхэр зырызыгъэмэ, джы нэбгырэ пэпчэ ар егъафедэ, къэбархэр зы базэм дагъахъах, — elo Наталья Шашловам.

Джащ фэдэу мы ильэсым кіеу къыххъагъэм ашыц сурэт зэрэтирахъирэр. Шъольырихъимэ беспилотникхэр агъафедагъах. Аш ишуагъекэ чыгу яхъэй

аыгъхэр, ахэр зыдещыльхэр, мэкъумэш псөуальзхэр ахэм атетхэр, парникхэр, гъэфебаплэхэр ялхэм къельэгъуагъ.

Урысыем и Кыбылэ пилотнэ проектыр зэрэцгэгъафедагъэм кытегущылагъ Ростовстатым ипащэе Марина Самоловар. Мэкъумэш псөуальзхэм янингъэлэ зэхъокыныгъэу хууѓахэр къельэгъуагъах. Унэе ыкіи фермер хъызмет зиэхэм псөоплэ цыклю къамыгъэлтэгъуагъахэр къычэштыгъах.

Росстатым ипащэу Pavel Malikovым кызэриуагъэмкэ, спутник ыкіи дронхэр къызынфагъафедээз аугъоингъэ къэбархэр планшетым дагъехъагъах. Аужырэ шыклюаклїхэр къызэрэзынфагъафедэхэрэм ишуагъекэ иофшэнхэр нахь псынкіу зэхашагъ. Шэклогъу мазэм апэрэ зэфхъысыжхэр

къенэфещтых, къеклорэ ильэсым кіеухэр зэфахъысыжыщтых.

Адьгейим мэкъумэш кіэтхыкыжын цыклюр зэрышыагъэр зэдгашлэмэ тшоонгъуо Къэралыгъо статистикэмкэ Федеральнэ куулыкъум Краснодар краимкэ ыкіи Адыгэ Республика мэкъумэш кіэтхыкыжын цыклюр зэфхъысыжхэр къэбархэр ялхэм ашиглаж. Аш кызэрэшытуагъэмкэ, зэфхъысыжхэр пшынхкэлэ джыри жы, ау ар зэрифэшшувашу, шапхъехэм адиштэу зэрэззахаагъэм щеч хэлтээ.

Республикэмкэ зэкіемкэ мэкъумэш кіэтхыкыжын цыклюр нэбгырэ 195-рэ фэдиз хэлэжъагъ. Ахэм пашорыгъэшь егъэджэнхэр аклугъэх.

Мэкъумэш кіэтхыкыжынныр иоф псынкіу щытэп. Кіэтхыкыжыаклохэм къэуцу ямылэу иоф ашиглаж. Блэкыгъэ ильэсхэм афэмидэу апэрэу планшетхэр

зэкіеми аыгъыгъ.

Яофшэн нахь дэгъо зэхашэнимкэ, хэуқъоныгъэхэр хэмийхууњанымкэ, зэфхъысыжхэр нахь псынкіу ашынхэмкэ аш ишуагъэ къекло.

Кіэтхыкыжынным шуагъэу пылтыр цыфхэм къагурагъяуагъ. Пандемиим ыпкъ къыкыкэ санитарнэ шапхъехэр къыдалтытээ иоф ашиглаж. Бысымхэр кіэтхыкыжыаклохэм нэгушшоу къапэгъо-кыгъах, хъызметэу ялэр къафалотагъ. Дамыгъэхъагъэхэу е учлэхэм яджэ-

упхэр къарамытыжыгъэу къыхэкыгъэп. Такыкъ заулэкэ учлэхэм яджэуап къаратыжыгъ.

Зэрэ Урысыеу щыклоэр мэкъумэш кіэтхыкыжынным мхъянэшхо ил. Аш ишуагъэкэ мэкъумэш хъызметэм изытэт нафэ къэхьущт. Зэфхъысыжъеу фэхъуухэрэм ялтыгъэу мы лъэнкъомкэ къэралыгъо политикэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъянхэ фае къэлтэгъошт, мэкъумэш хъызметэм епхыгъэ къэралыгъо іэлгээгъоу ящыклагъэхэр агъэнэфещтых, предпринимательствэм нахь зегъеушъомбгуугъэним ыкіи къуаджэм щыпсэухэрэм ящылеклэ-псэукіэ нахышу шыгъэним мы иофхъабзэр фэлэжъэшт.

**ДЕЛЭКЬО
Анет.**

Аслынчэрий

Адыгэ хэкум щыщэу нэб-
гырэ 53-мэ а цэ ляплэр
къалэжьыг. Ахэм ащищыгъэх
Шэуджэн районым ыцэ чы-
жээу зыгъэлгъэх чэмьшэу
Жарэкъю Нюсе, механизаторхуу
Мэрэтыкъю Аслын, Сихуу
Аслын, советскэ, по-
литическэ ыкчи хозяйственне
юфышэшхоу Цуамыкъю
Аслынчэрие. Непэ зигугуу
тшыжыщтыр Цуамыкъю
Аслынчэрий Хъаджумарэ
ыкъор ары. Нахыбэм зэр-
шэштыгъэри, зэрдэжшэштыгъэ-
хэри Аслын. Тэри мыш пы-
дзагъэу джаущтэу теджэшт.

1908-рэ ильэсүм ар Кубань
хэкум и Мьеңкөпэ отдел и
Джэдже волость (джы Шэуджэн
районыр) хэхьэштигъэ къаджэу
Къэбэхъаблэ къыщыхууг. Ащи-
гъум цыфхэр тхъамыкъю псэ-
ущтыгъэх. Чырэштигъэх, къалэ-
жыэрэр ашхажыщтигъэ, къакъ-
хухъэрэ сабийхэр ялпыиэш-
тэх. Нахыжхэм яцылаакэ фэд
ахэми апэ ильягъэр.

Совет хабзэр къызыдахым,
ини цыккүү зыкъехопсыщтигъэ
тхэкі-еджаклэр, гъэсэнтигъэр
зэрагъэгъотынэу амал ялэ ху-
йагъэ. Алэрэ еджаплэр Адыгэ
хэкум къызызэшхуахыгэу рагъэ-
жэгъагъ, ахэм ШКМ-кэ (школа
крестьянской молодежи) яджэ-
штигъэх. Хъатыгъужыкъуа
къыщашигъэ еджаплэр къэзы-
ухыгъэхэм Аслыни ахэтигъ.

1933 – 1935-рэ ильэсхэм ар

Тикъэралыгъю хэбзаклэу къызыдахыгъэм ыльапсэ зыгъэптигъэхэр, хэгъэгум

ыпашхъэ гъэхъэгъю инхэр щызышыгъэхэр рыхагъеунэфыкъынхуу 1939-рэ ильэсүм

«Социалистическэ юфшэнэм и Лыхъужъ» зыфиорэ цэ ляплэр хабзэм

ыгъэнэфэгъагъ. Ар промышленностын, мэкуумэш хызмэтим, сатуушынным, наукэм ыкчи

гъашэм инэмыкъю лъэныкъохэм иофшаклэкэ къащыхэштигъю юфшаклэко пэрытхэр ары

къизэрратыщтигъэхэр.

Емыджаагъэр нэшь

ШКМ-м къызэрэ-
чаклэу ар Краснодар
щызэхашгъэх курсхэу
чыпил Советхэм ясекре-
тарэу юф зышиштхэр
зыщирагъаджэштигъэх-
эм агъягуагъ. Хэгъэ-
гукъэм икъэралыгъю юф-
хэр гъэцэкэгъэнхэмкэ
ар Аслын иалэрэ лъэ-
бэкью щытыгъ.

Районым къызэрэгъэхэйэу
Хъаклэмзые Советхэм иофшэн
щыригъэхъэгъагъ. Цыфхэр
«къыгъеушихэм», ныбжы-
къэхэр комсомолым хигъэхан-
хэм емызэшэу пыльыгъ. Къэлэ
чаным нэүжым Шэуджэн районым
игъецэклэко комитет ин-
структорэу, еланэ ВКП(б)-м
ирайон комитет инструкторэу
юф юшлагъ, ильэс заулэклэ
ВЛКСМ-м ирайон комитет ипа-
щэу хадыгъ.

Джыри ныбжыкъягъэми, ип-
шъэрильхэр дэгъоу ыгъэца-
къэхэу, зэхэшкэо чанэу, цыфхэр
зылынчэнхэ зэрилъэкирэ
къыхэшэу щытыгъ. Джаш фэдэ
юфышэ ныбжыкъю чанхэр
Адыгэ хэкум ишыкъэгъэ шып-
къягъэх.

Партиер къызэджэм

Ильэс 23-м итэу Аслын
партием аштэгъагъ. Аш лын-
питеу ишынгъэхэм ахигъэхно-
нэу Ашшэрэ коммунистическэ
мэкуумэш еджаплэм чахни
къуухыгъ. Зыдагъэкъорэ чыпил
пстэуми щысэу закыщегъэлья-
гъ, гъэхъагъэхэр ашешых.

Улажэмэ лыжъ пшхын

1933 – 1935-рэ ильэсхэм ар

Адыгэ автоном хэкум и Пэнэ-
жыкъюе район комитет финанс-
хэмкэ иотдел юф щешлэ.
Пчыхъэлтийэ Советхэм итхам-
этэ иэнатэ егъяцаклэ. Теуцожь
районным игъецэклэко комитет
пашэ фашы. Лытэненгъэу
фашырэм зеэты.

1940-рэ ильэсүм А. Цуамыкъор
Адыгэ хэкум чыгумкэ икомитет
итхаматэ мэхъу. Мэкуумэш хызмэтыр
къызэрэгъэхъэн фаер, ашкээ
ежым зэрэштигъуухэрэ къы-
гурагъяло. Ильэсүм ыкъюм
зэфхэхысъижхэу ашыгъэхэм
къягъэльягъо хэкум илэжъак-
хэм лэжыгъэ бэгъуагъэ къэхъ-
жыгъэнымкэ ыкъюм бывымху-
ным зиушхунымкэ гъэхъэгъэ-
шүхэр зэршыгъэхэр. Цуамыкъю
Аслынчэрие орденэу «Знак
Почета» зыфиорэр къыгъэ-
шьуша, алэрэ къэралыгъо
бъяхалхъэм инэу егъегушо.

1940 — 1943-рэ ильэсхэм
Цуамыкъю Аслынчэрие Адыгэ
хэкум игъецэклэко комитет
итхамэтагъ. Заор къежьагъэу
нэмыцхэр хэкум къыпблагъэ
зэрхъухэрэ зашлэм, партизан-
скэ движениеу куп зэфшхъаф
18 зыхахэштигъэр зэхэзын-
гъэхэм ашыц. А лъэхъаным аш-
игусагъэх Адыгэ хэкум икомите-
т искретарыгъюу Н. Теуцожыр,
къэлэ комитетым искретарыгъюу
А. И. Семкинэр. Партизанхэм
зэралъэклэу хэкур
къаухумагъ, алъэклиэр ашлагъ,
теклониагъэр къагъэблэгъагъ.

Щынгыгъэр агъэпсыжы

1945-рэ ильэсүм Аслын
ВКП(б)-м и Ашшэрэ еджаплэу
партийнэ юфышэхэр зыщагъэ-
хазырхэрэ къеухы. Ятлонэрэу
Адыгэ хэкум итхаматэ
тихъаматэу тяргахъэ, 1945 — 1948-
рэ ильэсхэм ар пшэрилтэрэ
егъяцаклэ.

Зэоуж ильэс къинхэм икэри-
кэу шыпкъэу щылааклэ гъэ-
псыжыгъэн фэягъэ. Мыш
дэжымы Аслын къызэклэу-
гъэп. 1948 — 1957-рэ ильэсхэм
совхозэу «Трудым» (Джэдже
район) идириекторэу, къыкэлты-
клюрэ ильэс 4-м Степнянскэ
зерносовхозым ипащэу юф
юшлагъ. Нэүжым икъоджэ гулсэ
шызэхшээгъэ колхозэу Шэуджэн
Мосэ ыцэ зыхырэм загъаклом,
Аслын ильэс 40 ынъажыгъэр.
Къоджэдэсхэр къыщигушукъы-
гъэх, иофшаклэ агу рихъэу еж-
хэми дырагъаштигъагъ, колхозым
хахъохэр ригъэшыгъэх.

Аслын итхачэтхэр

Ишынгыни ыкъуачы юфим

хилхъээ мыш ильэс 4 щилэ-
жьагъэу партиер къеджэ, Мьең-
көпэ чэтэхъо совхозым иди-
ректорэу агъяко. Ильэс 17-рэ
зэпымыу Аслын аш юф щишлагъ.
Совхозым къыщагъэхъу-
хэрэ тхачэтхэм якъэбаррэ
Цуамыкъю Аслын иофшаклээрэ
Адыгейим изакъол, Краснодар
краими, хэгъэгум ичыпилэ зэф-
шхъафхэми анэсигъагъ.

Я 8-рэ пятилеткэм изакъоу
совхозым лэжьагъэу къыхъыгъы-
гъэр ыпэрэ пятилеткэм ельти-
гъэм фэдитуклэ, лыр — фэдэ
3-м ехъуклэ, къэнклэр фэдитум
ехъуклэ, тхачэтылэр фэдэ 4-кэ
нахыбэхъу хъугъагъэх. Пятилеткэм
иаужырэ ильэс совхозым иоф-
шаклэхэм гъэхъагъэу ашыгъа-
гъэхэр пчагъэхэм къауатэ:
лэжьагъэу тонн 1819-рэ, чэты-
лэу тонн 3285-рэ, щэу тонн
3564-рэ, къэнклэу 47000000-рэ
хабзэм икъагъэхъягъэх.

Адыгэ хэкум колхозхэу итхэм,
совхозхэм чэтэхъо фермэхэр
къащизэуахыгъагъэх. Тхачэт
щырхэр къымэфэ лъэхъаными
къызэрэягъэштигъэм ишыкъэ
къыхъагъагъ. Краснодар краим
фермэхэу итхэм ашогъэштэ-
нэу технологиякээр агъефедэу
рагъэжъэгъагъ, ахэм ящыкэ-
гъэшт къэнклэр зэрэштигъэу А. Цуамыкъом алэкигъахъэштигъ.

Аслынчэрие аш фэдэ юфшаклэ
ишуагъэкэлэ цэрийлэхъу
ягъэхъагъэхэр ВДНХ-м
къыщагъэльягъох, тхачэт
хъугъэхэм пъялхохэр къафэхъо.
1971-рэ ильэсүм хэгъэгум
ыпашхъэ гъэхъэхъэ инхэр зэр-
шишагъэхэм, лэу ыкъюм лэжьагъ-
гъэу къахъыжыгъэхъэмкэ аш
зэришагъэхэм алаа Цуамыкъю
Аслынчэрие Хъаджумарэ ыкъюм
ССР-м и Ашшэрэ Совет и
Президиум иунашьокэ «Соци-
алистическэ юфшэнэм и Лы-
хъужъ» зыфиорэр цэ ляплэр
къыфагъэштуашэ.

Бгъэхэлхъэ инхэр

А. Цуамыкъор хабзэм фэ-
шыпкъэу къэралыгъю юфхэр
ыгъэцэлгъэх. Ахэм япэгъокъю
«Социалистическэ юфшэнэм и
Лыхъужъ» зыфиорэр цэ ляп-
лэр, Ленинами иорден (1947-
рэ, 1966-рэ, 1971-рэ ильэсхэм),
Орден Трудового Красного
Знамени (1976-рэ ильэс), Орден
Красной Звезды (1957-рэ
ильэс), орденэу «Знак Почета»,
медальхэр къыратыгъэх. Ар
ССР-м и Ашшэрэ Совет
изэххэгъэхъуто депутатыгъ.
1980-рэ ильэсүм къыщагъэхъа-
гъэу чэтэхъо объединениеу
«Адыгейское» зыфиорэм иди-
ректорыгъ, чэтэхъо фермэу
«Майкопская» зыфиорэм ип-
шагъ.

Аслын ыцэ тикъэралыгъо
зэрэштигъэу ашыралыгъэ. Мьең-
көпэ щыпсэүгъ, ильэс 74-рэ
къыгъэшлагъэу идуний ыхъо-
жыгъ. Быслымэн къэхъалы
къялэм дэтым щагъэтиль-
жыгъ. Икъашхъэ исурэт зы-
тешхъягъэхъэ сауягъэтэир тет.

Къызыххъягъэхъэ къуаджэм
иурамхэм ашыцэу ицыкъу-
зыхыгъэхъэ А. Цуамыкъю
ыцэ фаусыгъ. Ини цыкъуи ар
зымышээрэ зыфэдэ цыфыгъэм
икъебар зэхээмыхыгъэхъэ къуа-
жэм дэсэл. Аслынчэрие нахы-
бэр зэрдэжштигъэр Аслын,
ежыр щимыты хъумэ ягуалзу
Аслыншхор е Цуамыкъюшхор
ралоштигъэр. Цыф бэрэчэтигъ,
бэ еоллагъэр, ишуагъэ зэригъ-
кыгъэр. Непэ къынзнесыгъэм
аш игугъу шууклэ ашыжы,
игохъягъэхъэм арэгушхох.

Щыфыгъэр щыгъупшагъэп

Аш хэбзэ юфхэр зэшүүхыхэ
зэхъум тэ тыцыкъу, ублэпилэ

еджаплэм тычэсигъ. Аслын колхоз тхаматеу тилемэ тэ сыйдым тигъешэнэя, ау пчедважырэ еджаплэм тыкло зыхыкъе тигъунэгумэ ячэу нээ тырыкъозэ яшхъангупчайшхъэхэм атет щыбжий стыр плъижхэм лышхо горэм псы зэрратыриутхэрэ тльэгъущтыгъэ. Цуамыкъохэр тигъунэгумэ шыпкъагъэх. Тэмашхъэм щыпсэуштыгъэхэр зэклэ унэгъо тужугъэх. Сабийхэм тызэхэтэу тыкъехъугъ, кытпэблэгъэ юашхъэр тиджегуплагь.

Цуамыкъо Аслынчээрэе апэу зыщисльгэгъягъэхэр еджаплэр арь. Я 3-рэ классым тисигъ.

Мафэ горэм тянэ-тятэхэм афызэхшэгъэ зэлукъем тхаматэри кырагъэблэгъэгъагъ. Сяне кыакъома зээгъешэнэу еджаплэм сикъычилэхэти, унэ пакъем синэсигъэу фабэу ыкли шыбэу шхъэхээ зыгорэм синэсигъагъ. Сикъызыдэлтырем сапашхъээ лы дэхшо итыгъ. Сыттэгъагъ ыкли сиукъытэштыгъ. Ехьим шхъипэр ыупэ зэрэтельэу ылэшшо сшхъээ кытпэблэгъэх. Сиогъагъ: «Аш фэдэу псынкъэ умычъ, утефэшт». Ар Цуамыкъо Аслын аргыгъ.

Зэлукъем тянэ кызекъыжым Аслыншхори кызээркъогъагъэр, еджаплэм щыкъагъэу иэхэм каззракъэлупчайхэр, іэпүйэгъу къафэхъунэу кызэригъэгъагъэхэр кытпэблэгъагъэх.

А лъехъаным унэ зышхъэрэм зэклэми унчэхъажы ашыщтыгъэ. Іахылхэр, гүунэгъухэр, ныбдэхъухэр кызэхахъэштэгъэх, тхъэлъеу ашыщтыгъ, шхъяфын цыкъухэр – сабын та��ыр, басымэ шхъатехъу, іэпльэхэц цыкъу, нэмэкъхэри эзфаҳыжыщтыгъэх.

Тягэ тфишигъэз унэм тычэхъажынным ыпэу тэри унчэхъажы тшыгъагъэ. Машинэу тхаматэр зэрысир тикъелапчайхы, Аслын шоферыр

игъусэу щагум кыдэхъагъэх. Тянэ апэгъоки кыригъэблэгъагъэх.

— Угу къемыгъау, сищынэу уахтэ сиэп, Мыекъуапэ совещанием сикъон фад, — виуагъ Аслын.

Еланэ лэдженышхо куоу шоферым ыыгъыр кыихи, тянэ кырыитыгъ. «Мыр сабийхэм атай, мыдрэр ош пай», — кыриуагъ. Тхылъипэ коробкэм лэээ плокъ даххэр дэтыгъэх. Аш фэдэ лагъэхэр зиэ куаджеми, районами исыгъен фад. Бзыльгыгъэхэр плъякло кыакъотыгъэх, ашлодаххэу яллыгъэх, зэрэгэгъотынхэм кэхъопсыщтыгъэх.

Лэдженышхом тэтиуна гоизакъоп, зэрэтомашхъэу зыщызымыгъэспскыгъэ тесигъэп, хяфэу зымыхыгъэ гүунэгъу тиагъэх.

Тхаматэр гүунэгъу хыалэл фэдэу, лы шыыпкъэ зеклукъэу гушуакъло кызээрэтифкъуагъэр зэклэми ягопагъ. Лагъэхэр бэрэтиагъэх, хыакъэхэр кыакъомэ агъафедэштыгъэх, тянэ ренэу ахэм афэсакъыщтыгъ.

Нэүжим тэри зыкъэтэштыгъ. Цуамыкъо Аслын илэнэтэхээ зэрэлтийгъуатэрэрен энэу зэхэтийгъ, тиригушоштыгъ. Цыфыгъы, шхъэклэфагы цыфхэм зерафишыщтыгъэр гукъэхъижхэм къахэшь.

Аслынчээрэе ильэсэбэрэ тофын энэхъяа зыдишлагъэхэм, чэтэхъо фермэм кыышыдэлэжьагъэхэу псою къенагъэхэм ацэлэхээ ми ильэсэйм лээу тхылъ Мыекъопэ къэлэ администрацием кызэхъэхагъ. Аш Социалистическе юофшакъэм и Лынхъужъэу Цуамыкъо Аслынчээрэе Хаджумарыкъомын ыцэ Мыекъуапэ иурамхэм ашыщ фаясныу кыышкъэлэхъу.

Къэбэхъабли, Шеуджэн районми ашыпсэухэрэм зэклэми тхыгъэм дырагъаштэ, советскэ, партийнэ ыкли хозяйственэ юфшэклэхъохам ар къылэжыгъэ шыыпкъэу щыт.

**ШЫАУКЬО
Аслынгуш.**

Адыгэ Республикэм фэгъэхъыгъ

Мэфэкъим орэд къыфалошт

Адыгэ Республикэм и Мафэ фэгъэхъыгъэ концертэу «Адыгэ хэку» зыфиорэр Мыекъуапэ щыкъошт.

Пчыхъэзэхахъэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние и Камернэ музыкальнэ зэхэхъяпэ щызэхашщэт.

Республикэм ичыопс дахэ, тильэпкъ шэн-хабзэхэм, адыгэхэм тийфлээр, хэхум икъэралыгъо гээлээхээгъэ ордхэр, музыкальнэ произведенияхэр зэхахьэм щагъэжынчыщтых.

Жэнэ Кырымызэрэ Сэмэгү Гощнагъорэ зэдаусыгъэ ордэу адыгэхэм яшэн-хабзэхэм яхылгъэх, Кыргыз Юра иордэу лъэнэху гупсэм фэгъэхъыгъэр, Анзорыкъо Вячеслав, Хүүпэ

Мурат, нэмэкъхэм аусыгъэхэр зэхахьэм щыуущтых.

Камернэ музыкальнэ зэхэхъяпэ артист цэрийхэхэм, цыфхэм агу риҳыэрэ ордхэр кыщаоштых. Адыгэ Республикэм инароднэ артистку Нэйль Маринэ, дунээ зэнэхъялгъэхэу Теүцожье Бэллэ, Сергей Трутневым Адыгэгим якомпозиторхэм аусыгъэ ордхэр зэхытагъэхьтых.

Дунээ зэнэхъюкъум илауратэу Сергей Пособиловым флейтэмкээ произведенияхэр кыригъэштых. Дунээ фестиваль-зэнэхъюкъум «Гран-при»

зыфиорэр шүхъафтын шхъаэр кыщызыхъыгъэ Набэкъо Бэлэ фортелианэмкэ артистхэм къаджэйшт.

Лектор-искусствоведэу Татьяна Резниченкэм изэфхэхысыжхэм къащыхигъэшт Адыгэгим икомпозиторхэм аусыгъэ произведенияхэу Урысыем, Иэкыб хэгъэхүхэм къащалохэрэ концерт программэм зэрэхэтхэр.

Адыгэ Республикэм и Мафэ фэгъэхъыгъэ зэхахьэр чьэпьюгъум и 20-м филармониет щыкъошт. Джырэ уахтэ артистхэм загъэхъазыры.

ЕМТИЙЛЬ Нурбый.

Тарихъыр, щынэыгъэр

Къэзэхъэм ягукъэхъиж

Мыекъопэ районым ипсэуплэу Дахъом шээжь зэхахьэ щыкъуагъ.

Граждан заом ильэхъан лажъэ зимиэ къэзэхъэ 120-рэ ЧОН-м идээхэлхэм якодылгагъ. Аш фэгъэхъыгъэ шыыгъо-шээжь зэхахьэр ильэс къэс зэхахь.

Мыекъопэ къэзэхъэм якъутамэ хэтхэр, къэзэхъэм ядээ-патриотическе клубэу «Заставэм» иныбжыкъэхэр, динлэхъхэр, нэмэкъхэри шээжь зэхахьэм хэлэхъяа. 2014-рэ ильэсэм саулет-къащир гъеуцугъэным къэзэхъэр къэшакъо фэхъуагъэх.

Мыекъопэ къэзэхъэм якъутамэ ипащэу Александр Даниловым къызэриуагъэу, ильэс 101-кэ узэклэхэжьмэ, къэзэхъэм къяхъулэхъэхъэм тхамыкъагъо тщигъупшэрэ. Тарихъыр инэхүүхээхъэм къягъэльхагъо лээжхэм язэхъыныгъэхэр щынэыгъээм зэрэшьтэхээр. Тинепэрэ къэлэццыкъухэм ашлэн фад тарихъыр гъоого къэткүүгъэр зыфэдер.

Динлэхъяа Николай зэхахьэр зэришагъ. Ачыплэм щаукыгъэхэ къэзэхъэм зы таъикъэ

афэшыгъуагъэх, къэгъагъэхэр саугъэтэйм къэральхъяа, шэф остыгъэхэр тхъэлэхъуплэм дэжь агъауцугъэх. Зэхахьэм дин шэн-хабзэхэр щызэрахъяа.

Екатерина ЗАГОРУЛЬКО.

ҮЦЭЧЛЭЧИЙН ЧАСТИН

ИУГЬЭ

Урысыем и Генеральнэ консулэу Армением икъалэу Гюмри щыІэ Къэндаур Русльян
Исмахьилэ ыкъом мы маффэхэм ыныбжье ильэс 60 хъугъе.

Русльян иллакъоқтэ Адыгейим
ит къуаджэу Блащэпсынэ щыц.
1961-рэ ильэсым Іоныгъом и
4-м къэхъуьг. 1984-рэ ильэсым
Ростов дэт инженернэ-псэо-
льэш! институтыр, 1995-рэ
ильэсым Урысыем и МИД и
Дипломатическэ академие къы-
ухыг. Инджылызыбзэр ыкчи
и вритьыбзэр дэгъоу ешлэх.

2006 — 2010-рэ ильэсэх Урысъем и МИД ипредставительствэу Мыекуяапэ щыгэм илэшгэлтэй. 2010-рэ ильэсэым кьынгэжьеэжьаагэу 2016-рэ ильэсэым нэс Урысъем и Посольствэу Израиль щыгэм исоветникигъ. 2019-рэ ильэсэым Урысъем и Посольствэу Къыблэ Осетием щыгэм исоветникуу юф ышлаагь.

Урысы Федерацаем Іәкыбын къэралыгъохем ялофхэмкә и Министерствә иунашьоқкә 2020-рә иильәсым тыгъезьазәм и 17-м Армением икъаләү Гюмри щы-Іәм Урысыем и Генеральна консуләү Къэндаур Русльян Исмахыилә ыкъор агъенәфагъ, апәрә класс зиә советник.

Русльян Исмахыилэ ыкъом гъэхъагъэхэр ышыихээ ыціл лъагэу зэрэүгъэм икъоджэгъухэр, иныбджэгъухэр ыкыла илахыыл гупсэхэр рэгушхох. Ахэм аащыщхэр Русльян фэгъэхъыгъеу къыддэгощагъэх.

**Терзиян Игорь Сетрак
ыкъор, УФ-м и МИД
и представительствэу
Краснодар Ѣынэм
иапэрэ секретарь:**

Русльян
Исмахыилэ
ыкъом гъэхъа-
гъэхэр ышыхээз
ыц! Э лъагэу зэрэлү-
гъэм икъоджэгъу-
хэр, иныбджэгъу-
хэр ык! И шахыл
гупсэхэр рэгушхох.

представительствэм *lof* ѿы-
зэдэтшлагъ. Ащ ыуж консулэу
командировкэ Израиль, нэүжым
Кыблэ Осетием аышлагъ. Гъэ-
рекло кынчегъэжъагъэу Арме-
нием икъалэу Гюмри Урысыем
и Генеральнэ консулэу Къэн-
даур Русълан *lof* щешэ.

Непэ къызынэсигъэм тызэдэгүшүйэ, ныбджэгүньягуэ тазыфагу ильтыр ренэу лытегъеклыатэ. Сызэрэштыгъузэмкіэ, Рус-лъян Армениер лъэшэу ыгу рехъы. Мыщ щыпсэухэрэм шхъяэклафэ къызфаригъешын ыльэкыгъ. Шхъяэклафагъэ къирахы, алтытэ. Янэ-ятэхэмис, иунагъуи бэшлагъеу сащыгъуаз. Яни, яти шхъяэклафэ зиэл цыфыхъ, республикэм культурам илъэнныкъохэм ашылэжъягъаэх. Ышыпхуу АР-м цыфхэр социальнау къеухумэгъанхэмкіэ и Министерствэ тоф щешіэ. Ишхъяэгүсэу Бэллэ цыфышуу, ишшэшшэжъакыу Дианэ я 10-рэ классым щеджэ. Унэгъо зэгуррилохъ, шүрэв, дахэрэ нэмькил спортын чинтол.

**Ныбэ Русльян, АР-м
псэолъэшЫнымкIэ и
Министерствэ игъяю-
рышЦапIэ ипащ, Рус-
льян иныбджэгъушIу:**

— Руслан, Мыекуялэ игурыт еджаплэ N 5-р къуыхыгь. Нэужым Русланэрэ сэргэрэ Ростов дэт инженернэ-псэолъэш! Институтым ильэси 5-рэ тыщызэдеджагь. Институтым дээ кафедрэ хэтыгъ, түми лейтенант звание тиэу къэтыухыгь. Институтым ыуж Адыгпромстроим түми тыуухы, мастерэу *lof* тшлагъэ. Аш илащэу Хъутыжъ Аслын непэ къызнэсигъэмтищисэтехып!, шүкэц тигу иль. Адыгэ Республиктэ загъэлс лъэхъаным ىекыб къэралыгъохэм ялофхэмкээ Министерствэм иакадемие Руслан еджакло агъэклюагь. Аш ыуж министерствэм епхыгъэу ильэс зэклэльтиклохэм иштихъу аригъялозэ дипломатэу *lof* ешээ. Цыфныгъэшхо хэль, исэнэхъат хэшигкыышхо фыри!, дипломат

Министерствээс ерхыгъэу ильэс зэкцэлтыклохэм иштэхъу аригъялозээ дипломатэу тоф ешцэ. Цыфынгъэш-хо хэль, исэнэхъат хэшчилжээши фурий, дипломат къулыкъум дэгъу дэдэу щыгъуаз.

күулыкъум дэгүү дэдэу щыгъуаз. 1979-рэ ильясым къышгэжъяга-гъэй Руслан сэшлэшь, иныбджэ-гъуныгъэлэ зымафи сигу джэн-джэш къихыагъэп. Изыгъэпсэ-фыгъо мафэхэм Мыекъуапэ къызыкоклэ ренэу тызэлоклэ, къэбархэмклэ тызэдэгуащэ. Зэгурлыж унагъо щапулыгъ, янэ-ятэхэри ышылхуи дэгъоу сэшлэх. Мы ильясым ыногъом и 4-м Руслан ыныбжь ильяс 60 хүгъэ. Псауныгъэ пытэ илэу, илахьыл гупсэхэм адатхъэу щылэнэу фэсэло.

ЖэнэлI Аслын, монополием пэшIуекIогъен-
нымкIэ федеральнэ къулыкъум АР-мкIэ и
ГъэйорышапIэ ипащэ игуадз, Русльян
иньблжэгъушу:

— Руслан Ростов дэт инженерн-псөөлэш! институтын кызынхым, Мыекъуапэ и ПМК мастерэй *lof* щишэнэй кызы зэклэр ары нэлүүасэ тызьши зэфэхүүгээр. Аш кыышгэжэжья гъэу тызэнхүбдэгэй.

КИАРЭ Фатим.

Адыгэ шъуашэм и Маф

Дунаим щагъэмэфэкъы

Адыгэ шъуашэм и Мафэ Іоныгъом и 28-м дунаим щагъэмэфэкъыщт.

Республикэм иобщественнэ движени-
еу «Адыгэ Хасэр» кіещакло фехуу,
адыгэ шъуашэм и Мафэ дгъэмэфэкъеу
зтытублагъэр ильэси 10 мэхъу.

— Апэрэ мэфэкъ зэхахъэр Мыеекъуа-
пэ Ѣыкъуагъ, — къеуатэ Адыгэ Хасэм
итхьаматэу Лымыщкъо Рэмзэн. —
Адыгэ шъуашэм и Мафэ мэхъанэу ет-
тыэреспубликин ис лъепкъхэм псын-
къяу къагурыуагъ. Къыкъелькъиогъе
ильэсум урысхэр, къэндалхэр, урымхэр,
нэмыкъ лъепкъхэр тиеспублике Ѣыл-
ухэрэ мэфэкъ чанзу къихлэжъагъяхъ.

Къэбарыр Къэбертэе-Бэлькъарым,
Къэрэшэ-Щэрджэсъым, Краснодар кра-
им, тильепкъэгъухэр зерыххэ 1екъы
хэгъэгухэм алтынэсигъ, адыгэ шъуашэм
и Мафэ агъемэфэкъурагъягъахъ.

Зэхэшкъо купыр

Ильэс къэс мэфэкъ имоф дэзышлэшт
зэхэшкъо купыр агъенафа. Джырэблагъ-
ъе зэлукъе гоутиагъэм хабзэм ику-
лыкъушлэхэр, Адыгэ Хасэм и Хесашхъе-
хэтхэр хэлэжъагъахъ.

Адыгэ Республикаин культурэмкъе
имиинистрэу Аулъе Юрэ, ашт игуадзэу
Кушу Светланэ, Адыгэ Республикаин
лъепкъоюфхэмкъе, 1екъыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильепкъэгъухэм адирялэ-
зэлхыныгъэхэмкъе ыкъи къебар жуугъэм
иамалхэмкъе и Комитет ипащэу Шхъэ-
лэхъо Аскэр, республикаин и Къэралыгъо
филармоние ипащэу Къулэ Мыхъамэт,

Адыгэ Республикаин и Къэралыгъо
академическэ къэшъокло ансамблэу
«Налмэсым» ихудожественнэ пащэу
Хъоджэе Аслъан, Адыгэ Хасэм игъе-
цакъе куп хэтэу Хъот Юныс, фешъхъа-
фхэри мэфэкъим изэхэшэн ехъилэгъе-
зэлукъе гоутиагъэм ахэлэжъагъахъ.

Мэфэкъим зийушъомбгъугъ

Адыгэ шъуашэм имоф мафэ ильэс
къес нахъ зеушъомбгъу, — къы-
лауагъ Шхъэлэхъо Аскэр. — Адыгэ
Республикаин ирайонхэм, Мыеекъуапэ
мэфэкъир зэращицкорэр нахъ гъешлэгъон зэрэтшыщтим
тыпыль. Тигъунэгъу Краснодар
краим, Къэбертэе-Бэлькъарым,
Къэрэшэ-Щэрджэсъым, нэмыкъхэм
адытилэ зэлхыныгъэхэр дгъе-
дэхээ, мэфэкъим лъепсэшлэу
фэхъугъэм зеушъомбгъу.

«Налмэсым» шыуджыщт

Мэфэкъ зэхахъэм изэхэшэн
фэгъэзагъэхэм ащыц дунаим
шашлэре ансамблэу «Налмэсым».

«Налмэсым» икъашъохэм
язакъоп зэхахъэм шытлэгъущт. Художственнэ
пащэу Хъоджэе Аслъан зэрилтиэрэмкъе, «Налмэ-

сым» юфыгуабэ мэфэкъим щигъэц-
къе.

Адыгэ шъуашэм идэхагъе, лъепкъ
шъуашэр зезыхъэрэ къешъуаклохэр, нэм-
ыкъхэри зэрээдийштэхэрэйр искусству
ыбзэкъе артистхэм къагъельгъошт.

Мафэм икъыххын

Адыгэ Республикаин имоф мафэ
къызэрэблагъэрэйр, суретыш-модельер
цэрыюу Стлашъу Юре имоф мафэ
тефэу адыгэ шъуашэм и Мафэ зэрдгъэ-
мэфэкъирэм гупшысэ гъэнэфагъэхэр
хэлхъы. Лъепкъ шлэжъим имехъанэ
къэзийтэе мэфэкъим адыгэ шъуашэм
и Мафэ ахэтэлтийтэ.

Дагыистан, нэмыкъ шольырхэм
лъепкъ шъуашэм и Мафэ ашагъэмэфэкъеу
зэрэргэгъягъэм къеъжъяпэе афэ-
хъуагъэр Адыгэ Республикаин ары.

Япчъагъэ хэхъо

Адыгэ Хасэм игъе цакъе куп хэтэу,
Урысыем, Адыгэим язаслуженнэ тре-
нерэу Хъот Юныс изэфхыхысъжхэм
къащихгэштэгъэм тегъэгушо. Адыгэ
шъуашэр зызызыльхэхэрэйр япчъагъэ
хэпшыкъеу хэхъуагъ. Хэбзэ къулыкъу-
шлэхэм, къэлэеджаклохэм, общественнэ
юфышлэхэм адыгэ шъуашэр ашыгъеу
тэлэгъуагъ.

Иэпэласэхэу адыгэ шъуашэр зыдыхэм
япчъагъи хэпшыкъеу зыкъиэтигъ. Республи-

ликэм лъепкъ культурэмкъе и Гупчэ
иофыши ѹепэласэу Гумэ Ларисэ иофшал-
гъэкъе Москва, нэмькъ къалэхэм аашаш-
хуугъэ.

Цурмыт Рузанэ Адыгэ къэралыгъо
университетийн иансамблэу «Нартым»
къызышьоштыгъ. Джырэ уаххтэ Рузанэ
ышырэ адыгэ шъуашхэм ятеплэеки
ядэгъуагъеки узылэпаш.

— Сисэнхьат сшлэгъешлэгъон, —
къытиуагъ Цурмыт Рузанэ. — Адыгэ
шъуашэр сыйдэ зыхъукъ цыфуу ар
зыщыгыщтим игупшысэхэри къидэсэ-
лэлтих. Адыгэ шъуашэр Ѣыгъын къоды-
ен. Шъуашэр пышыгъеу лъепкъ шэн-хаб-
зэхэр нахьышлоу къеоуххумэх.

— Къэлэцыкъуухэм адыгэ шъуашэм
имехъанэ нахьышлоу къагурыо хуугъэ,
— къытиуагъ Дунэе Адыгэ Хасэм хэтэу
Цыкъушо Аслъан. — Къэшьокло ансам-
блэхэм шъуашэу ашыгъыщтим икъыххын
нахъ куоу егупшысэхэу зэраублагъем
тэгъэгушо. Адыгэ палор зыщыгъхэм
япчъагъи хэпшыкъеу хэхъуагъ.

Зыныбжэ хэхъотагъэхэмрэ къэлэцы-
къуухэмрэ адыгэ шъуашэм зэфещэх,
лэужхэм язэхъыныгъэхэр егъэпшт.

Зыщыкъоштыр

Зыкъыныгъэхэмрэ Зэгурлыоныгъэхэмрэ
япчагъу адыгэ шъуашэм имоф мафэ
ионыгъом и 28-м, пчыххэм сыхъатыр 5-м
шызэхашт. Къеъхы зыхъукъе республике
филармониен мэфэкъирэм Ѣагъэм-
фэкъищт.

Зэхэшкъо хэхъо иксуствэр зышлэгъэ-
шлэгъонхэр рагъэблагъахъ.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Күшхъэфчъэ спортыр

Апэрэ чыпIэр къыдахыгъ

Урысые Федерацием иныбжыкIэхэм күшхъэфчъэ спортымкIэ язэнэкъоку Адыгэ Республике щэкло.

Теннис

Сэнаущхэр Адыгейим еуѓоих

Адыгэ Республике теннис цыкIумкIэ изэуѓоихъэ зэнэкъоку Мьеќуапэ щыкIуагъ.

— Краснодар, Ставрополь крайхэм, Адыгэ Республике якIэлэцькIуххэмрэ ныбжыкIэхэмрэ зэуќIэгъухэм ахлэжьагъэх, — къытиуагъ Мьеќуапэ иадминистрации физкультурэмкIэ ѿки спортымкIэ и Комитет илофышIеуз Бзаго Рустам. — «Адыгейим сэнаущхэр еуѓоихъэ» зи菲尔орэ зэнэкъоку спорт Унэшкоу Кобл Якъуба ѡцIэ зыхырэм гъешIегъонеу щыкIуагъ, теннисир зыгу рихы-хэрэз зэфищагъэх.

— Адыгэ Республике теннис цыкIумкIэ и Федерацие, Мьеќуапэ иадминистрации физкультурэмкIэ и Ко- митет, Адыгэ къэралыгъо университетим зэнэкъоку зэхажагъ. 2004 — 2013-рэ ильэсхэм къэхъуѓэхэ клаалэхэр, пшашхэр аныбжъхэм ялъытыгъеу купищэу гошыгъеху зэдешIагъэх. Теннис ешIепIэ 24-мэ спортымхэм ялэ- пэлэсэнгъэ къащагъэлэгъуагъ.

Клаалэхэм язэуќIэгъухэм Владислав Курдюковым, Артем Крабашян, Борис Вайнштейн апэрэ чыпIэрхэр къащахыгъэх, зэкIери Кранодар краим щыщих.

Адыгэ Республике илсэулэй Вольнэм къыкIыгъэ Даниил Кузнецовым ятонэрэ чыпIэр къыди- хыгъ, ар 2007 — 2009-рэ ильэх- хэм къэхъуѓэхэм якуп хэтыгъ.

Апшерон районым щыщэу Эвелина Дубининам, 2004 — 2006-рэ ильэсхэм къэхъуѓэхэм якуп, апэрэ чыпIэр фагъашшошагъ.

2007 — 2009-рэ ильэсхэм къэхъуѓэхэм пшашхэр якуп Краснодар ѿцIеуз Элина Плачковскойм зэнэкъоку земханэ зыкьеелты. Узэкъотмэ — ульш. Зэхшаклохэм ельжэвIешIаашыгъеу тэлъытэ. Спортым ныбжыкIэхэр хашхэзээ, ясэнаущигъэ къызэIуахы. Спорт посолье зэтегъэпсиха- гъехэр республике илэх, ахэр ныбжыкIэхэм языгъесапIехэм щытых.

Тиреспублике и Кощхэблэ район икIэлэеджаклоу Дарья Кузнецовар 2010 — 2013-рэ ильэх- хэм къэхъуѓэхэм пшашхэр адешIагъ. Анах Iэпэласэхэм аышхэм теклонигъэр къашуихы, апэрэ чыпIэр къыди- хыгъ.

Ильэс 15 — 16 зыныбжь пшашхэр командэхэу зыхэтхэр километре 20-м ѿизэнэкъоку- гъех. Адыгэ Республике ихэшы- пыкIыгъэ командэ апэрэ чыпIэр зэуќIэгъухэм къащидихыгъ, тре- нер шхъялэр Владимир Колойдис.

— Типшашхэр тагъэгушуагъ, — къытиуагъ Адыгейим күшхъэ- фчъэ спортымкIэ и Федерацие илашшэ Анатолий Лелюк. — Мьеќуапэ районим игъогухэм аышкIо- гъэ зэнэкъоку Адыгейим ѿцIеуз хэлэжьагъэх Мария Брюховар, София Сороколатовар, Ангелина Винник, Арина Дикаяр. Апэрэ та��ињхэм къащегъэжьагъэу ти- республике ишшашхэр ѿцишшу къаѓэлэгъуагъ, дышэ медальхэр къыдахыгъэх.

Хэгъэгум ишшольыри 10-мэ яспортсменкэ 50 апэрэ чыпIэхэм афэбэнагъ. Санкт-Петербург, Тульскэ, Иркутскэ хэхухэм яшшашхэр, нэмийкIхэр зэнэкъоку ѿцишшу къаѓэлэгъуагъ, дышэ медальхэр къыдахыгъэх.

Сурэтим итхэр: Адыгейим ико- мандэ хэтхэр.

**Зэхээшагъэр
ыкIи къыдээ-
гъэхъирэр:**
Адыгэ Республике лъэпкэ ЙофхэмкIэ, ИкIыб къэралхэм аыш- пысурэ тильэпкэ- гъухэм адырIэ зэхъи- ныгъэхэмкIэ ѿкIи къэбар жуѓгъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
шыIэр:**
385000,
къ. Мьеќуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приимнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къаIихъирэр А4-кIэ заджэхэр тхъапхэу зипчъагъэх 5-м емыхъухэрэр ары. Са- тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкIунуу ѿцишту. Мы шапхъэ- хэм адимиштэрэ тхъгъэхэр редакцием зэкIегъекIожых.

E-mail: adygoevoice@
mail.ru

Зыщаушххватыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын ЙофхэмкIэ, тел- радиокъэтын- хэмкIэ ѿкIи зэлты- ИсыкIэ амалхэмкIэ и Министрствэ и Темир-Кавказ чыпIэ гъэлоры- шапI, зэраушххватыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушхватыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мьеќуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**ЗэкIемкIи
пчъагъэр
4485**
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1938

Хэутын узчи-
кIэтхэнэу
щыт уаххтэр
Сыххатыр
18.00
Зыщаушххватыгъэх
уаххтэр
Сыххатыр
18.00

Редактор
шхъялэр
ишшашхэр
зэгъэцакIэрэр
МэшлIэкъо
С. А.

ПшъэдэкIынж
зыхырэ
секретарыр
Хурмэ
Х. Х.

Футбол

«Шъачэ» тегъэгүгъэ

Урысые футболымкIэ иашшэрэ куп хэт клубхэм я 7-рэ ешIэгъухэр ялагъэх.

Пчъагъэхэр

«Локомотив» — «Крылья Советов» — 2:0, «Зенит» — «Ахмат» — 3:1, «Спартак» — «Химки» — 3:1, «Шъачэ» — «Уфа» — 3:1, «Арсенал» — ЦСКА — 2:2, «Динамо» — «Нижний Новгород» — 1:2, «Рубин» — «Урал» — 4:0, «Ростов» — «Краснодар» — 1:1.

Ап эшшашхэр

ХагъеунэфыкIыхэрэ чыпIэхэр къыдээзыхы зышшоигоу клубхэр бэ мэххүүх. «Зенит» дышшэм нэмийкI фэмийбанэу тренер шхъялэр Сергей Семак къытиуагъ.

Ижъирэ адыгэ къалэу Шъачэ иешIаклохэр ятонэрэ чыпIэм нэсигъэх, ау тренер шхъялэр

Владимир Федотовым мурадэу ялэр хигъеунэфыкIыгъэгоп.

«Краснодар» — «Ростов» зи- дешIэм, Спайч икъэлапчэх 1999-рэ та��ињхэм пенальтир зегъэцакIэм, къэлэпчъэпкын блэуѓ. Сперцин я 65-рэ та��ињхэм «Ростов» икъэлапчэх 1999-рэ дидзагъ — 1:1.

«Динамэм» иешIаклоу Макаро- вым я 13-рэ та��ињхэм «Нижний Новгород» икъэлапчэх 1999-рэ зиддэзэм, та��ињхэм 1999-рэ къыди- хыгъэхээ ёштээзхэхээ. Тре- нер шхъялэр Александр Кержа- ковыр зипэшэ «Нижний Новгород» иешIаклохэр Горбуновынрэ Калинскэмрэ я 75-рэ ѿки я 83-рэ та��ињхэм пчъагъэр зэрхжэхээ, 2:1-у та��ињхэм «Динамэм» къышуахыгъ.

«Спартак» иешIаклохэр хигъеунэфыкIыгъэгоп. Данас, Промес, Понсе зэрэз хагъа ѿцишши 1999-рэ радзагъ. Ильэс заулекIэхэм ѿцишши 1999-рэ бэлэгэхээ, «Спартак» дэгъоу ѿцишши 1999-рэ Глушаковыр мы уаххтэм «Химки» икапитан. Метрэ 18 — 19 фэдиз- кIэхэм зыпчыжжэхээ къэлапчэхэм тазыр- кIэхэм Глушаковыр дауи, пчъагъэр 1:3 хуѓгъэх.

«Кр. Советов» — «Ростов» 1999-рэ Глушаковыр мы уаххтэм «Химки» икапитан. Метрэ 18 — 19 фэдиз- кIэхэм зыпчыжжэхээ къэлапчэхэм тазыр- кIэхэм Глушаковыр дауи, пчъагъэр 1:3 хуѓгъэх.

ЧыпIэхэр

1. «Зенит» — 17
2. «Шъачэ» — 15
3. «Локомотив» — 15
4. «Рубин» — 14
5. «Динамо» — 13
6. «Нижний Новгород» — 11
7. «Краснодар» — 10
8. ЦСКА — 10
9. «Спартак» — 10
10. «Ахмат» — 9
11. «Крылья Советов» — 7
12. «Ростов» — 6
13. «Химки» — 6

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫИЛЬ Нурбий.